

Hemşirelik Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin ve Hemşirelerin İntörnlük Uygulamasına İlişkin Görüşleri

The Views of the Fourth Year Students and Nurses About Internship Practices

(Araştırma)

Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi (2008) 16-25

Öğr.Gör.Dr. Ayten ŞENTÜRK ERENEL*, **Yrd.Doç.Dr. Ümran DAL****,
Yrd.Doç.Dr. Sevinç KUTLUTÜRKAN*, **Prof.Dr. Gülşen VURAL***

*Gazi Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu

**Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, bir hemşirelik yüksekokulu programına yeni dahil edilen intörnlük programı kapsamında uygulama yapan dördüncü sınıf öğrencilerinin ve uygulamanın yapıldığı kliniklerde görev yapan hemşirelerin görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu 2005 – 2006 Öğretim yılı Bahar sömestrinde intörnlük uygulaması yapan gönüllü 38 dördüncü sınıf öğrencisi ve uygulamanın yapıldığı Gazi Üniversitesi Hastanesi ve özel hastanede çalışan, araştırmayı kabul eden 38 hemşire oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, öğrencilerin ve hemşirelerin tanıtıcı özelliklerini ve intörnlük uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik hesaplaması yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda intörnlük uygulaması sonrası öğrencilerin çoğunluğunun el becerilerinin arttığı, kendilerine olan güvenlerinin ve mesleğe olan sevgilerinin arttığı, bilgi ve sorumluluk duygularının geliştiğine ilişkin görüş sahibi olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin intörnlük uygulamasına ilişkin görüşleri arasında birinci sırada öğrencilerin bilgi ve becerisinin arttığına ilişkin görüş yer almıştır. Bunu; öğrencilerin mesleğe uyum sağlaması, kendilerine olan güvenlerinin artması, iletişim becerileri ve sorumluluk duygusunun artması ile ilgili görüşlerinin takip ettiği belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: İntörnlük uygulamasının hem öğrenciler hem de hemşireler tarafından mesleki gelişim açısından yararlı bir uygulama olduğu saptanmıştır. Uygulamanın uygun fizik ortam sağlanarak ve süresinin artırılarak devam etmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, hemşirelik eğitimi, klinik uygulama

ABSTRACT

Objective: This study is carried out as descriptive to identify the views of fourth year nursing students of a nursing school and nurses employed at clinics where students were enrolled for an internship practice program, which was recently incorporated into the education program of a nursing school.

Material and Methods: Study sample is composed of 38 fourth year students enrolled at Gazi University School of Nursing, and 38 volunteered nurses working at Gazi University Hospital and private hospitals where the internship practice for students performed. As a data collecting tool, 'Survey Form' including descriptive data about the students and nurses and their view on intern practices were used. Data was analyzed by using the percentages.

Results: As a result of this study, viewpoint of students indicated that the manipulation skills of most students, their self confidence and commitment to profession were increased, and their knowledge and responsibility were improved. The nurses' first view was that students' knowledge and skills are increased. These viewpoints were followed by nurses' opinion that students' adoption to the profession, their self confidence, communications skills and responsibility were increased.

Conclusion: It was identified that internship practice was useful in terms of professional development of students. and this programme should be continued. The progress of intern program by providing appropriate physical condition and increasing the time period has been suggested.

Key Words: Nursing students, nursing education, clinical practice.

Giriş

Hemşirelik eğitimi, öğrencilere hemşirelik mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazandırmayı amaçlayan, teorik ve klinik uygulamaları kapsar. Hemşirelik eğitiminde klinik eğitim öğrencilerin teorik olarak aldıkları bilgileri uygulamaya dönüştürmelerine ve yaparak öğrenmelerine fırsat vermektedir^{1,2}.

Klinik eğitim öğrencilerin, profesyonel bilgi ve becerilerini kullanarak sağlıklı/ hasta birey ile iletişim kurmalarına, problem çözme ve karar verme becerilerinin gelişmelerine olanak sağlar. Bundan dolayı iyi organize edilmiş, olumlu klinik ortamlar profesyonel hemşire adayları olan öğrencilerin kendilerine olan güven duygularının artmasına ve mesleki kimliklerinin gelişmesine olanak sağlayan önemli etkenler arasında yer almaktadır³.

Hemşirelikte klinik eğitim, kuramsal ve uygulamalı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Kuramsal kısım, öğrencinin uygulamayı doğru ve güvenli bir biçimde yapması için gerekli temeli oluşturur. Uygulamalı kısım ise seçilen kliniklerde öğrenimin hedefleri doğrultusunda öğrencilerin bilgilerini beceriye dönüştürmelerine olanak sağlar. Öğrenimin hedefleri doğrultusunda seçilen klinik ortamlar öğrencilerin gelişimine olumlu katkıda bulunmaktadır. Klinik eğitimin öğrenim hedefleri doğrultusunda yapılmadığı, öğretim kurallarının dikkate alınmadığı durumlarda öğrencilerin deneme, yanılma yoluyla veya karşılaştıkları örnekleri taklit etme yolu ile öğrendikleri belirtilmektedir⁴⁻⁸.

Hemşirelik eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda klinik eğitimin önemli olduğu vurgulanmıştır^{2,3,6,9}. Klinikte yapılan kan basıncı ölçme eğitiminin laboratuarda yapılan eğitime göre daha başarılı olduğu belirtilmiştir. Aynı çalışmada iyi organize edilmemiş bile olsa klinik eğitimin öğrencinin problem çözme ve kritik düşünme becerisinin artmasına önemli ölçüde katkıda bulunduğu belirtilmiştir⁹.

Klinik eğitimin etkinliği sağlık ekibin diğer üyeleri, fizik ortam, öğretim elemanları ve klinik hemşireleri gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu nedenle uygulama yapılan kliniklerde görevli hemşirelerin bilinçli, deneyimli ve mesleki yönden donanımlı, olumlu rol modeli olması uygulama hedeflerine ulaşılması açısından önemlidir¹⁰. Akyüz ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada¹, hemşirelerin % 77.6'sının kendilerini rol modeli olarak gördükleri belirlenmiştir. Hemşirelerin % 46.9'unun kendilerini işlerinde yeterli bilgi ve beceriye sahip buldukları ve bundan dolayı rol modeli olabileceklerini ifade ettikleri saptanmıştır.

Hemşirelikte klinik eğitim uygulaması öğrenci gelişimine katkıda bulunurken aynı zamanda klinik ortamı ve çalışanlarını etkilemektedir. Konak ve arkadaşları yaptıkları çalışmada¹¹, hemşirelerin % 29.6'sının klinikte öğrenciler ile çalışmanın kendilerini etkilediğini, klinikte öğrenci bulunmasının en olumlu yanının (%29.6) meslektaşlarının yetişmesine katkıda bulunmaktan duyulan mutluluk, en olumsuz yanının (%69) ise öğrencilerin hata yapmalarından duydukları endişe olduğunu ifade etmişlerdir. Akyüz ve arkadaşları çalışmalarında¹ "klinikte öğrenci ile çalışmanın iş doyumunu artırdığına tamamen katılıyorum" ifadesine hemşirelerin % 32.1 ile en yüksek oranda "evet" yanıtı verdikleri belirlenmiştir. Sibson ve Machen'in çalışmasında¹², klinik hemşireleri; öğrencilerin klinikte bulunmalarının kendileri için bir öğrenme fırsatı yarattığını, klinik ortamın öğrenme için düzenlenmesinin iş doyumlarını ve bakım kalitesini artırdığını, öğrencilerin ekip için taze bir nefes ve hastalar için yeni bir yüz olduğunu belirtmişlerdir. Gümral ve Coşar tarafından yapılan çalışmada¹³, öğrencilerin % 96.4'ünün internlik uygulaması ile ilgili olumlu görüş belirttikleri belirlenmiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin uygulamayla ilgili olumlu görüşleri arasında ilk iki sırada "öğretim elemanı ile olumlu iletişim kurma" (%16.1) ve "servis hemşirelerinin motivasyonu artırıcı davranışlarda bulunması" (%10.1) yer almaktadır. Yazıcı ve Nural çalışmalarında¹⁴, öğrencilerin tamamına yakın bir kısmının intörlük uygulamasının mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğunu belirttiklerini ve uygulamayla ilgili olumlu görüş bildirdiklerini saptamışlardır .

Hemşirelik eğitiminde teorik bilginin beceriye dönüştürülmesinde ve öğrencilerin mesleki kimliklerinin geliştirilmesinde klinik uygulamanın önemi yadsınamaz. İntörnlük uygulaması öğrencilerinin aldıkları teorik bilgileri klinikte uygulama yapmalarına, mesleğe uyum sağlamalarına ve mesleki kimlik geliştirmelerine olanak sağlayan bir uygulamadır¹⁵. Bunun yanı sıra ülkemizde hemşirelik eğitiminde intörnlük uygulaması yaygın olmayıp, bazı hemşirelik programlarına yeni entegre edilmektedir. İntörnlük uygulaması yapan öğrencilerin ve hemşirelerin bu konudaki görüşlerinin intörnlük uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma, hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve kliniklerde birlikte çalıştıkları hemşirelerin intörnlük uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve intörnlük uygulaması yapılan hastanelerde öğrenci eğitimine aktif olarak katılan hemşirelerin programa ilişkin görüş ve önerilerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Gazi Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda 2005-2006 öğretim yılında intörnlük uygulaması yapan 52 öğrenci ve uygulamanın yapıldığı bir üniversite hastanesi ve bir özel hastanede çalışan, öğrenci eğitimine aktif olarak katılan 38 hemşire oluşturmuştur. Örneklem seçimi yapılmamış, örneklem araştırmaya katılmayı kabul eden 38 öğrenci ve 38 hemşireden oluşmuştur.

İntörnlük uygulaması Gazi Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu müfredat programında 2005-2006 öğretim yılında ilk defa uygulanmaya başlanmıştır. Bu nedenle uygulama öncesinde programa dahil olan öğrencilerle ve uygulama yapılacak hastanelerin hemşirelik müdürleri, eğitim hemşireleri ve uygulama yapılacak kliniklerin sorumlu hemşireleri ile toplantılar yapılmıştır. Yapılan toplantılarda katılımcılara programın amaçları, hedefleri ve değerlendirilmesine ilişkin bilgiler verilmiştir. İntörnlük programının yürütülmesinden öğretim elemanları, klinik sorumlu hemşireleri ve klinik hemşireleri sorumlu olmuşlardır. Öğrencilerin değerlendirilmesi, öğretim elemanları tarafından geliştirilip hemşireler tarafından doldurulan "Değerlendirme Formu" ve öğretim elemanlarının öğrencilere verdikleri "Ödev" sonuçlarına göre yapılmıştır. Değerlendirme formu öğrencinin; hemşirelik tanısı koyabilme, bakım planlayabilme ve uygulayabilme, ekip üyeleri ile işbirliği, iletişimi, mesleki kimlik gelişimi ile ilgili konulardan oluşturulmuştur.

İntörnlük programı, haftada iki tam gün olmak üzere toplam 14 hafta devam etmiştir. Öğrenciler hastanelerin; Acil poliklinikleri, Jinekoloji ve Doğum Kliniği, Pediatri Klinikleri, Dahiliye Yoğun Bakım ve Dahiliye Klinikleri ile Cerrahi Yoğun Bakım ve Cerrahi Kliniklerinde uygulama yapmışlardır. Öğrencilerin kliniklere dağılımı kliniklerin yatak kapasitesine göre ayarlanmıştır. Öğrenciler kliniklerde 7 haftalık dönemler halinde dönüşümlü olarak bulunmuş, her öğrenci program süresince iki farklı klinikte uygulama yapmıştır.

Veriler, araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanan anket formu aracılığı ile toplanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde öğrencilerin ve hemşirelerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin ve hemşirelerin intörlük uygulaması ile ilgili uygulama öncesi ve sonrasına ilişkin görüşleri ve daha sonraki intörlük uygulamalarına ilişkin önerilerini saptamaya yönelik sorular bulunmaktadır^{1,3,4,10,16}.

Araştırmanın uygulanmasına başlanmadan önce kurumsal izinler alınmıştır. Anket formu uygulanmadan önce öğrenci ve hemşirelere araştırma ile ilgili açıklamalar yapılarak sözel onamları alınmıştır. Anket formu öğrencilere mezuniyet belgelerini almak amacıyla okula geldiklerinde bire bir uygulanmıştır. Hemşirelere ise uygulama sona erdikten sonra kliniklerinde uygulanmıştır. Anket formunun doldurulma süresi ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

Elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından gruplandırılarak bilgisayarda SPSS 15.0 programına kaydedilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik hesaplaması kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 73.68'inin 21-23 yaş grubunda, % 63.15'inin lise, % 7.89'unun Sağlık Meslek Lisesi mezunu olduğu ve okurken aynı zamanda hemşire olarak çalıştığı belirlenmiştir. Öğrencilerin % 73.68'inin eğitim süresinin normal eğitim süresi olan 8.sömestrede olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelerin % 47.36'sının ön lisans, % 44.73'ünün lisans mezunu olduğu, % 42.10'unun 16-20 yıldır çalıştığı, % 60.52'sininin sorumlu hemşire, % 39.47'sininin klinik hemşiresi olarak çalıştığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin İntörlük Uygulaması Sonrası Uygulamaya İlişkin Görüşleri (n= 38)

Görüşler	Sayı	%*
El Becerim Arttı	29	76.31
Kendime Olan Güvenim Arttı	18	47.36
Mesleğe Olan Sevgim Arttı	12	31.57
Bilgim Arttı	6	15.78
Sorumluluk Duygum Gelişti	6	15.78
İletişim Becerim Gelişti	4	10.5
Ekip Çalışmasını Öğrendim	3	7.89
Öz Değerlendirme Yapabildim	1	2.63

* Yüzdeler n üzerinden hesaplanmıştır

Tablo 1’de Öğrencilerinin İntörnlük uygulaması sonrası intörnlük uygulamasına ilişkin görüşlerinin dağılımı bulunmaktadır. Tabloya bakıldığında öğrencilerin intörnlük uygulaması sonrası en fazla (% 76.31) el becerilerinin artmasına ilişkin görüş belirttikleri görülmektedir. Sıralamanın (% 47.36) kendine olan güvenin artması, mesleğe olan sevginin artması (% 31.57), bilgi ve sorumluluk duygusunun gelişmesi (% 15.78) şeklinde devam ettiği saptanmıştır. Tabloda belirtilmemekle birlikte öğrencilerin intörnlük uygulamasına ilişkin uygulamanın başlangıcındaki ve bitimindeki görüşleri araştırılmış, öğrencilerin % 31.6’sının başlangıçta olumsuz görüşe sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin uygulama başlangıcında taşıdıkları olumsuz görüşler, klinikte iş yükünü hafifletici elaman olarak bulunacakları ve hasta bakımına doğrudan katılma ile ilgili endişelerdir. Ancak uygulama öncesi olumsuz görüşü olduğunu belirten öğrencilerin görüşlerinin de olumlu yönde değiştiğini belirttikleri, öğrencilerin tamamının intörnlük uygulamasının gerekli ve çok yararlı olduğu konusunda görüş bildirdikleri dikkat çeken bir bulgudur.

Tablo 2. Öğrencilerin Bir Sonraki Dönem İntörnlük Uygulaması İçin Önerileri (n= 38)

Öneriler	Sayı	%*
Uygun Fizik Ortam Olanağı Sağlanmalı**	10	26.31
İntörnlük Uygulaması Devam Etmeli	8	21.05
Uygulamanın Süresi Artmalı	7	18.42
Özel Hastaneye Uygulamaya Çıkılmamalı	6	15.78
Gece Nöbet Tutulmalı	5	13.15
Öğretim Üyeleri Ödev Vermemeli	5	13.15
Kliniklerde Öğrenci Sayısı Daha Az Olmalı, Öğrenci Kliniğini Kendi Seçmeli	3	7.89
Uygulama Yapılan Klinik Sayısı Arttırılmalı	3	7.89
Okul-Klinik İşbirliği Artmalı	2	5.26
Yoğun Bakımlarda Daha Uzun Süre Çalışılmalı	1	2.53

* Yüzdeler n üzerinden hesaplanmıştır.

**Giyinme, Yeme-İçme, Dinlenme Yeri.

Tablo 2’de 4.sınıf öğrencilerinin sonraki dönemlerde yapılacak intörnlük uygulamasına ilişkin önerileri yer almaktadır. Tablo incelendiğinde öğrencilerin % 26.31’inin uygun fizik ortam sağlanması, % 21.05’inin uygulamanın devam etmesi, % 18.42’sinin uygulama süresinin artırılması, % 15.78’inin özel hastaneye uygulamaya çıkılmaması, %13.15’inin gece nöbet tutulması, %13.15’inin öğretim elemanlarının ödev vermemesine ilişkin öneride buldukları belirlenmiştir.

Tablo 3. Hemşirelerin İntörnlük Uygulaması Sonrası Uygulamaya İlişkin Görüşleri (n= 38)

Görüşler	Sayı	%*
Öğrencilerin Bilgi Ve Becerileri Arttı	25	65.78
Öğrenciler Mesleğe Uyum Sağladılar	23	60.52
Öğrencilerin Kendilerine Olan Güven Duyguları Arttı	17	44.73
Öğrencilerin İletişim Becerileri Arttı	8	21.05
Öğrencilerin Sorumluluk Duygusu Arttı	8	21.05
Öğrencilerin Hasta Bakım Deneyimleri Arttı	7	18.42
Öğrencilerin Motivasyonları Arttı	3	7.89
Öğrenciler Ekip Çalışmasına Uyum Sağladılar	2	5.26

* Yüzdeler n üzerinden hesaplanmıştır.

Tablo 3'de hemşirelerin intörnlük uygulaması sonrası uygulamaya ilişkin görüşleri bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde, hemşirelerin uygulama sonunda öğrencilerin bilgi ve becerisinin arttığı yöndeki görüşlerinin % 65.78 ile birinci sırada olduğu belirlenmiştir. Sıralamanın; % 60.52 “öğrenciler mesleğe uyum sağladılar”, % 44.73 “öğrencilerin kendilerine olan güven duyguları arttı”, % 21.05 “öğrencilerin iletişim becerisi ve sorumluluk duygusu arttı” şeklinde devam ettiği görülmektedir. Tablolaştırılmamakla birlikte, hemşirelerin % 97.4'ünün kendilerini öğrenci eğitiminde sorumlu olarak gördüğü ve intörnlük uygulamasının klinik ortamı olumlu yönde etkilediğine ilişkin görüş bildirdiği belirlenmiştir. Klinikte intörn öğrenci bulunmasının daha fazla bilimsel bilgi kullanmalarına ve kendilerini daha dinamik hissetmelerine neden olduğunu ifade ettikleri saptanmıştır. Ayrıca hemşirelerin % 89.5'inin intörnlük uygulaması öncesinde uygulamaya ilişkin olumlu görüşe sahip olduğu, uygulama sonrasında ise olumsuz görüş bildirenlerin tamamının görüşlerinin (% 10.5) olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir.

Tablo 4. Hemşirelerin Bir Sonraki Dönem İntörnlük Uygulaması İçin Önerileri (n= 38)

Öneriler	Sayı	%*
Uygulama Süresi Daha Uzun Olmalı	9	23.68
İntörnlük Uygulaması Devam Etmeli	9	23.68
Öğrenciler Gece ve Hafta Sonu Nöbet Tutmalı	8	21.05
Uygulamada Süreklilik Olmalı	6	15.78
Kliniklerde Öğrenci Sayısı Az Olmalı	6	15.78
Uygun Fizik Ortam Olanağı Sağlanmalı**	2	5.26

*Yüzdeler n üzerinden alınmıştır.

**Giyinme, Yeme-İçme, Dinlenme Yeri.

Tablo 4’de hemşirelerin bir sonraki dönem intörnlük uygulamasına ilişkin önerileri bulunmaktadır. Hemşirelerin önerileri arasında ilk üç sırada % 23.68 ile uygulama süresinin daha uzun olması ve intörnlük uygulamasının devam etmesi, % 21.05 öğrencilerin gece ve hafta sonu nöbet tutmaları bulunmaktadır.

Tartışma

Hemşirelik eğitiminde klinik uygulama, öğrencilerin karar verme becerisinin ve mesleki kimliğin gelişmesine katkıda bulunmaktadır^{3,4,13,15}. Araştırmamızda öğrencilere intörnlük uygulaması öncesi uygulamaya ilişkin görüşlerinin nasıl olduğu sorulmuş, öğrencilerin yaklaşık olarak 2/3’ünün olumlu uygulama sonrasında ise tamamının olumlu görüş sahibi oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin uygulamaya ilişkin görüşleri içerisinde ilk üç sırada el becerisinin, kendine olan güvenin ve mesleğe olan sevginin artması yer almıştır (Tablo 1). Uygulama öncesinde hemşirelerin az bir kısmının uygulamaya ilişkin olumsuz görüşe sahip olduğu ancak sonrasında tamamının görüşünün olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir. Araştırmamızda, hemşirelerin uygulama sonrası uygulamaya ilişkin görüşleri arasında ilk üç sırada; öğrencilerin bilgi ve becerilerinin artması, mesleğe uyumlarının sağlanması ve güven duygularının artması bulunmaktadır (Tablo 3). Gümral ve Coşar¹³, okul hastane işbirliğinin sağlandığı intörnlük uygulamasının öğrencilerin özgüveninin olumlu yönde etkilediğini saptamışlardır. Eryılmaz ve Gençalp çalışmalarında¹⁶; programın öğrencilerin kuramsal bilgi ve uygulama açısından gelişimine katkıda bulunduğunu, deneyim kazandırdığını ve öğrencilerin tamamının programının devam etmesi gerektiği konusunda görüş bildirdiklerini belirlemişlerdir. Aynı çalışmada intörnlük uygulaması sonrası öğrencilerin % 96.2’si kendine olan güveninin, % 85.2’si mesleki motivasyonlarının arttığını ve % 81.5’i otonomilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Pek ve Yıldırım çalışmalarında¹⁷, öğrencilerin tamamının intörnlük programının kendilerini çok iyi geliştirdiğine inandıklarını belirlemişlerdir. Ayrıca öğrenciler uygulama sonrası özgüvenlerinin arttığını, bilgi, beceri ve deneyim kazandıklarını, çok yorucu olmasına karşın çok mutlu bir dönem tamamladıklarını ifade etmişlerdir. Yazıcı ve Nural¹⁴ çalışmalarında öğrencilerin tamamının uygulamadan memnun olduklarını ve % 92.6’sının uygulamanın devam etmesinden yana görüş bildirdiklerini saptamışlardır. Roell yapmış olduğu bir çalışmada¹⁸, intörnlük programına katılan öğrencilerin özgüven ve yeterlilik duygusunun yüksek olduğunu, meslek yaşantılarında daha nitelikli hizmet verdiklerini belirtmiştir. Espeland ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada¹⁹, son sınıf öğrencilerinin % 70’inin klinik uygulamadan memnun olduğu saptanmıştır. Yapılan araştırmaların sonuçlarının araştırmamız sonucunu destekler nitelikte olduğunu, intörnlük uygulamasının öğrenci gelişimine olumlu katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmamızda öğrencilerin daha sonraki dönemlerde yapılacak intörnlük uygulamasına ilişkin önerileri arasında ilk sıralarda uygun fizik ortam sağlanması, intörnlük uygulamasının devam etmesi ve süresinin artmasına ilişkin görüşler yer almaktadır (Tablo 2). Hemşirelerin bir sonraki dönem intörnlük uygulamasına ilişkin önerileri arasında ilk sıralarda, uygulama süresinin daha uzun olması ve devam etmesi bulunmaktadır (Tablo 4).

Klinik öğretimde istendik sonuçların elde edilebilmesi için gerekli koşullardan bi-

risi öğrenciler için uygun klinik ortamdır. Bu nedenle uygulama yapılan kliniklerde kullanılan malzemelerin öğrenci sayısı ile uyumlu olması, fizik ortamın çalışmayı ve motivasyonu artıracak biçimde düzenlenmesi ve öğrencilerin bireysel gereksinimlerini karşılayacak şekilde düzenlenmesi olumlu öğrenim deneyimi açısından önemlidir³. Araştırmamızda öğrencilerin daha sonraki dönem yapılacak intörlük uygulamasına ilişkin önerileri arasında ilk sırada uygun fizik ortam sağlanması yer almıştır. Yazıcı ve Nural çalışmasında¹⁴ bizim sonucumuzdan farklı sonuç elde etmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin daha sonraki dönem yapılacak intörlük uygulamasına ilişkin önerileri arasında birinci sırada kendi alanında uzman öğretim elemanı ile çalışmak (% 29.5) yer almaktadır.

Ülkemizde hemşirelik eğitiminde intörlük uygulamasına ilişkin bir standart bulunmamaktadır. Araştırmamızda öğrencilerin ve hemşirelerin uygulamanın süresinin artarak devam etmesi konusunda görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Gümrall ve Coşar¹³ öğrencilerin % 92.6'sının uygulamanın devam etmesinden yana olduğunu, % 85.7'sinin uygulamadan memnun olduğunu belirlemişlerdir. Aynı çalışmada öğrencilerin tamamının, intörlük uygulaması yapan öğrenciler ile yapmayanlar arasında fark olduğu, bu nedenle hemşirelik/ ebellek öğrencilerinin mezuniyet öncesi intörlük programından geçmesi konusunda görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunun bizim çalışmamızla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Hemşirelikte klinik eğitimde öğretim elemanlarının yanı sıra klinik sorumluları ve konusunda uzman hemşirelerin öğretime destek vermesi ve öğrencilere rehberlik etmesi, uzun yıllardır pek çok ülkede uygulanan bir yöntemdir. Araştırmamızda hemşirelerin büyük bir bölümünün kendilerini öğrenci eğitiminde sorumlu olarak gördüğü saptanmıştır. Bayık ve Altıntop çalışmalarında²⁰, hemşirelerin % 20.7'sinin çok, % 53.1'inin orta derecede olmak üzere toplam % 73.82'sinin klinik eğitime katkıda bulduklarını ifade ettiklerini belirlemişlerdir. Aynı çalışmada ayrıca hemşirelerin eğitime katkıda bulunma ve yardım etme konusunda orta derecede istekli oldukları belirlenmiştir. Akyüz ve arkadaşları çalışmalarında¹ hemşirelerin büyük kısmının kendilerini öğrenci eğitiminde sorumlu hissettiklerini saptamışlardır. Araştırmamız sonucunda hemşirelerin öğrenci eğitiminde kendilerini sorumlu hissetmelerini hemşirelik eğitimi açısından olumlu görebiliriz.

Araştırmamızda elde edilen sonuçlara göre hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve hemşirelerin intörlük uygulamasına ilişkin olumlu görüş ve önerileri bulunmaktadır.

Öneriler

Araştırmamızdan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- İntörlük uygulaması yapılan alanların fiziksel ve sosyal yönden öğrencilerin gereksinimleri karşılayacak şekilde düzenlenmesi: Bu amaçla; klinik öğretim elemanları, öğrenciler ve uygulama yapılan hastanelerin hemşirelik hizmetleri ve destek/ idari hizmet sorumluları ile düzenli aralıklarla toplantılar yapılarak öğrenciler için uygun ortam sağlanması,

- İntörnlük uygulamasının süresinin artırılarak devam ettirilmesi,
- Öğrencilerin intörnlük uygulaması kapsamında gece ve hafta sonu çalışmaları önerilmektedir.

Kaynaklar

1. Akyüz A, Tosun N, Yıldız D, Kılıç A. Klinik öğretimde hemşirelerin kendi sorumluluklarına ve hemşirelik öğrencilerinin çalışma sistemine ilişkin görüşleri. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2007; 6 (6): 459-464
2. Çavuşoğlu H. Klinik öğretim II. Türk Hemşireler Dergisi 1991;41:25-28.
3. Atalay M. Klinik uygulamanın doğası ve hemşirelik eğitimi için önemi. Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu Workshop Yapıcı Okul-Klinik İşbirliği. Antalya; 5-6 Eylül 2002
4. Atalay M, Tel H. Gelecek yüzyılda hemşirelikte lisans eğitiminin vizyonu. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1999;3 (2): 47-54.
5. Özdağ N. İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri'nde hemşirelik eğitimi ve uygulamalarına ilişkin izlenimler. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2002;6(1): 22-29.
6. Uyer G. Hemşirelikte klinik öğretim. Ankara, Hatipoğlu Yayınevi;1992.
7. Jefferies H, Chan KK. Multidisciplinary team working: is it both holistic and effective?. International Journal of Gynecological Cancer 2004; 14 (2): 210-211.
8. Birol L. Hemşirelik süreci. 5 Baskı. İstanbul: Etki Matbaacılık; 2002.
9. McKinley S, Aitken L, Doig G, Liu J Z. Model of nursing education and training:A systematic review of the literature. DEST commonwealth Department of education, Science and Training. URL: http://www.dest.gov.au/archive/HIGHERED/nursing/pubs/model_nursing/2.htm, 12.07.2008.
10. Atalay M. Okul-Klinik işbirliği. 4.Uluslararası 11. Ulusal Hemşirelik Kongresi; Ankara; 2002.
11. Konak ŞD, Dericioğulları A, Kılınc G. Burdur Devlet Hastanesi'nde çalışan hemşirelerin, öğrenci hemşirelerinin klinik uygulamalarına ve öğretim elemanlarıyla işbirliği yapmaya ilişkin görüşleri. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2008;15(1):1-5.
12. Sibson L, Machen I. Practice nurses as mentors for student nurses: An untapped educational resource? Nurse Education in Practice 2003;(3) :144-154.
13. Gümral N, Coşar F. Ebelik ve hemşirelik son sınıf öğrencilerinin okul-hastane işbirliği ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2006; 3(3): 21-24.
14. Yazıcı S, Nural N. Hemşirelik /ebelik öğrencilerinin son sınıfın tamamın uygulama olmasına ilişkin görüşleri. İbni Sina Tıp Dergisi 2001; 6:43-48.
15. Smith CA. Implementing a nursing internship program. Healthcare Quarterly 2008; 11(2): 76-79
16. Eryılmaz YH, Gençalp S. Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin intörn programına ilişkin görüşleri. I. Uluslararası&VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi; 2000; Antalya. s. 49.
17. Pek H, Yıldırım Z. Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda ilk kez uygulanan yenidoğan intörn programının değerlendirilmesi. I. Uluslararası&VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi; 2000; Antalya. s. 166.
18. Roell SM. Nurse-intern programs: how they are working. Nursing Administration 1981; 11(10):33-36.
19. Espeland V, Indrehus O. Evaluation of student's satisfaction with nursing education in Norway. Journal of Advanced Nursing 2003; 42(3); 226-236
20. Bayık A, Altıntop N. Hemşirelerin öğrencilerin klinik eğitimlerine yardım etme ve katılma istekleri ve bunu etkileyen etmenlerin incelenmesi. VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Özet Kitabı, 1999; Erzurum s.74.